

Oppland Radiobjøllelag

- Fram til 2009: ubetydeleg – nokre få private
- 2010: 400 RB, prosjekt
- 2011: 1200 RB, prosjekt
- 2012: 2000 RB, ORL stifta
- 2013: 2100 RB + 400 FMS
- 2014: 2250 RB + 715 FMS
- 2015: 2550 RB + 700 FMS
- 2016: 2850 RB + 860 FMS
- 2017: 3550 RB + 987 FMS
- 2018: 4356 RB + 1226 FMS
- 2019: 5276 RB + 1417 FMS
- 2020: 5736 RB + 1435 FMS + 100 Smartbjella
- FKT-midler til elektronisk overvaking i region 3 Oppland
- Tilskot til tiltak i beiteområder frå kommunane i gamle Oppland
- Krav: Medlem i Oppland Sau og Geit eller medlem i Organisert Beitebruk, pr. nå 389 medlemmer
- Avgjerande: GOD DIALOG OG GODT SAMARBEID med Statsforvaltaren Innlandet og kommunane!

Utdrag av
VEDTEKTER
OPPLAND
RADIOBJØLLELAG
av 19/02 2012,
revidert 15/03
2016

Laget sitt namn er Oppland Radiobjøllelag og vert seinare i desse vedtektene kalla for laget. Laget er underlagt Oppland Sau og Geit (OSG) både drifts- og rekneskapsmessig.

Laget sitt formål er å opplysa beitebrukarar i Oppland om aktuelt elektronisk overvåkingsutstyr for beitedyr. Laget skal arbeida med å få inn midlar til kjøp av utstyr, sørge for å kjøpa inn utstyr og leiga det ut til medlemmane.

Alle medlemmane i eit lokallag av OSG og alle medlemmar av organisert beitebruk med berre storfe er automatisk medlem i laget.

Årsmøte i laget skal haldast som eige sak under årsmøte i OSG. Årsmeldinga til OSG skal innehalda eige årsmelding og avdelingsrekneskap for laget.

Utdrag av leigekontrakt 2021:

- **Undertegnede leier må være hovedmedlem i lokallag av NSG i Oppland og har fått/får utlevert og leid utstyr iht. tabell under. Undertegnede leier kan også ha bare storfe og ikke være medlem i OSG, men må da være organisert i beitelag gjennom OBB.**
- **Leieprisen for 2021 er kr 270,- + mva pr. telespor/findmy/smartbella-enhet**
- **Leier forplikter seg til å behandle utstyret riktig og forsvarlig**
- **Ved tap av elektronisk utstyr uten rapportering eller der ikke regelverket har blitt fulgt, vil det bli krevd en egenandel på kr. 750,- pr. telespor- og smartbjella-enhet og kr. 1500 pr. findmy-enhet**
- **Defekt utstyr eller utstyr fra deltakere som ikke vil forlenge kontrakten skal være returnert av leietager til Oppland Sau og Geit v/Pål Kjorstad innen 15. november 2021. Leietager har rett til å leie minst samme antall enheter i 2022 som de har i 2021**
- **Deltakere som ikke rapporterer må betale ei avgift på kr. 500, og kan dersom andre punkt i kontrakten blir brutt miste retten til fortsatt å kunne leie utstyr**

Hjelp til tilsyn, sanking og dokumentasjon

Telespor

find•my | SATELLITE TRACKING TECHNOLOGY

Smartbjella

ANIMALIA

Men det finns andre system:

Saltsteinavleser frå:

Elektronisk gjerde frå:

Elektronisk sporing frå:

- Sau «registrerer seg sjølv» med

Spørsmål frå Signe

- **Hvem eier bjellene? Svar: Oppland Radiobjøllelag (ORL), avdeling under Oppland Sau og Geit, eier alt utstyr**
- **Hvem betaler for bjellene? Svar: Som over. Men det er midler fra FKT, Tilskudd til tiltak i beiteområder og leieavgifta som er inntekta**
- **Er dere momsregistrert? Svar: Oppland Sau og Geit har felles regnskap for 3 avdeling, fylkeslaget, Ring 41 m/12 avdelinger og ORL og er mva-reg.**
- **Betaler gårdbrukerne for å være med i radiobjellelaget? Svar: Nei, men de betaler leie for utstyret, som overstiger vanlig leiepris**
- **Er dere registrert i enhetsregistret? Svar: Ja, gjennom Oppland Sau og Geit**
- **Hva skjer når noen trekker seg ut? Svar: Utstyret de leier leveres tilbake til ORL**
- **Hvem erstatter ødelagte bjeller? Svar: Leietakerne må betale en fastsatt avgift etter kriterier i leiekontrakta for ødelagte og tapte enheter. Dette er i praksis nesten ikke brukt. Det er således laget selv eller aller mest leverandørene som dekker dette gjennom reklamasjon**

Fordelar med Oppland Radiobjøllelag

- **Alt elektronisk overvakingsutstyr som vert innkjøpt er sikra å bli brukt. Utstyr som er hos medlemmer som sluttar m/dyr eller ikkje vil ha utstyr vidare vert utleigd til andre. Dermed vert offentlege tilskot òg teke betre vare på**
- **Fagperson/ar i laget kan yta god service og hjelp for dei som treng det**
- **Fagperson/ar har nært samarbeid og dialog med utstyrsleverandørar**
- **Leigetakarar er sikra einingar som verkar kvart år utan meirkostnad**
- **Leigetakarar kan slutta, skifta til nye enheter eller skifta til anna type utstyr utan meirkostnad**
- **Leigetakarar kan gjennom laget ved rapportering og innspel påverka**
- **ORL er ein aktør myndigheitene kan ha eit samspel med i forhold til vedtak kring FKT-tilskot og Tilskot til tiltak i beiteområder**
- **ORL har drifta og kan drifta ulike prosjekt rundt om i fylket**

Lammetapsprosjekter i Oppland/Innlandet

- 1. Sør-Aurdal, 2017-2020, 100-140 enheter, 1-3 beitebrukarar, GSM
- 2. Fron, 2018-2019, 400-500 enheter, 1-3 beitebrukarar, GSM – litt jerv
- 3. Øyer, 2019-2020, 300-340 enheter, 3-4 beitebrukarar, GSM/LTE/LORA – noko jerv
- 4. Lesja, 2020, 350 enheter, 1 beitebrukar, LORA – mykje jerv
- 5. Vestre Åmot 2020, 350 enheter, 3 beitebrukarar, LORA
- Alle prosjekt med nye Telesporenheter m/rovdyrklave på lam de aktuelle årene og rovdyrklave m/strikk. Alle med hjelp av varierende elektronisk overvåkingsutstyr på nokre søyer, aktiv bruk av kadaverhundekvipasjar og eigne folk med ansvar for utstyr og datahjelp.
- Alle lam i besetningane har vorte vårveid og funnet beitedyktige

Konklusjonar og erfaringar gjennom åra

- Elektronisk overvåkingsutstyr er i hovudsak eit avgjerande hjelpemiddel for funn av sjuke, skada og døde dyr, og særleg for dokumentasjon av årsakene
- Elektronisk overvåkingsutstyr er eit svært godt hjelpemiddel for å effektivisera og optimalisera ordinært- og ekstraordinært tilsyn, planlagt sanking, akutt sanking og ettersanking
- Beitebrukarar klarer ikkje å finna mange nok tapte beitedyr utan elektronisk overvåkingsutstyr, og klarer da heller ikkje å finna dyra tidsnok til å dokumentere tapsårsakane. Dei mistar da verdifull informasjon og dokumentasjon til erstatningssøknadane kring skader og tap til freda rovvilt
- Tap til kongeørn og gaupe har vist seg som dei klart mest utfordrande å finna og dokumentera på tradisjonelt vis
- Lamma i prosjekta og sauene generelt har god helse. Elektronisk overvåkingsutstyr har gjeve klare svar på at freda rovvilt er ei stor utfordring for beitebrukarane både generelt og gjennom erstatningsforskipta

Rask reaksjon må til:

- Svart lam: Alarm kl. 07.46, funnet kl. 08.27
- Kongeørn på lammet ved funn
- Drept, hol/ribbein bite av
- Kvitt lam: Alarm 05.17, funnet 11.30, heldig m/hovudet....

Oppfølging, konklusjonar og mål

- Tilsyn kan ikkje og skal ikkje baseras på elektronisk overvakingsutstyr åleine
- Elektronisk overvaking krev god oppfølging både heime og ute på beite. Det må virka! Ein har sett at tidsfaktoren er svært avgjørande, og at når det blir respondert raskt på alarm frå elektronisk overvakingsutstyr er sjansane til å dokumentere tapsårsak eller redde dyra mykje større
- Tilsyn i kombinasjon med elektronisk overvakingsutstyr er heilt avhengig av GPS og av å ha GPS-kunnskap
- Tilsyn er generelt best å kombinere med ein hund – gjetarhund/kadaverhund. Men innleigde proffesjonelle kadaverhundekvipasjar er det beste oppfølgingsverktøyet vi har når elektronisk overvakingsutstyr har avdekket ei skade, da ikkje alle dyr har slikt utstyr
- Tapsprosjekt med elektronisk overvakingsutstyr og erfaringar frå desse må kunne hjelpe beitebrukarar i framtidige erstatningssaker

*Framtida kjenner ingen,
men dersom beitebruken
skal halda fram, så handlar
i alle fall den om
elektronisk
overvåkingsutstyr, gjerne
gjennom samarbeid t.d.
med radiobjøllelag*

